
Protokoły przesłuchań prawników Urzędu Rady Ministrów

Nr 1

PROTOKÓŁ PRZESŁUCHANIA ŚWIADKA

Warszawa Dnia 17 stycznia 2006 r. o godz. 10:20

Dariusz Gabriel – prokurator

Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie z udziałem protokolanta – bez udziału protokołowałem osobiście oraz ...

(wymienić osoby dopuszczone do udziału na podstawie art. 316, 317 i 325a § 1 kpk) i przy udziale ...

(wymienić dane specjalisty wezwanego do udziału zgodnie z art. 205 § 3 kpk)

na podstawie art. 177 § 1, 177 § 1a kpk i art. 143 § 1 pkt 2 kpk przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka.

Tożsamość świadka stwierdził na podstawie dowodu osobistego [...]¹ wydanego dnia [...] przez Prezydenta m. st. Warszawy.

Nr ew. [...]²

Świadka uprzedzono o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania (art. 233 § 1 kk), co świadek potwierdza własnoręcznym podpisem (art. 190 kpk):

(podpis świadka³)

1. Tu i dalej pominięto serię i numer dowodu osobistego.
2. Tu i dalej pominięto numer ewidencyjny (PESEL).
3. Powyżej nieczytelny podpis.

Świadek podał następujące dane osobowe:

Świadka pouczone również o uprawnieniach wynikających z art. kpk.

Świadka – pokrzywdzonego pouczone ponadto o przysługujących mu uprawnieniach wynikających z treści art. 156 § 1, 2 i 5, 157 § 3, 177 § 1a, 316, 317 kpk oraz o obowiązkach i konsekwencjach określonych w art. 138, 139, 150 § 2, 177 § 1, 179, 184, 191 § 3 i 192 kpk oraz o treści art. ... kpk.

Świadka i osoby uczestniczące w przesłuchaniu uprzedzono o jednoczesnym utrwalaniu czynności za pomocą urządzenia rejestrującego obraz-dźwięk ... (art. 147 kpk).

Świadek podał następujące dane osobowe:

Imię i nazwisko	Antoni Kornaś
Nazwisko panięskie (dla mężatek)	nie dotyczy
Imiona rodziców	Franciszek i Anna z d. Wilk
Data i miejsce urodzenia	22 grudnia 1926 roku w m. Przyszowa, pow. Limanowa
Miejsce zamieszkania ⁴	
Adres dla doręczeń w kraju (art. 138 kpk)	j.w.
Zajęcie	emeryt
Wykształcenie	wyższe
Karalność za fałszywe zeznania	wg świadczenia nie karany
Stosunek do stron	obcy

Uprzedzony(a) o treści art. 182 i 183 § 1 kpk i pouczone o treści 185 kpk oświadczam, że:

Świadka uprzedzono o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań po czym świadek zeznaje: pracowałem w Biurze Prawnym Urzędu Rady Ministrów od 1 stycznia 1951 roku do roku 1996, kiedy to przekształcił się Urząd w Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Na emeryturę przeszedłem w 2002 roku z Rządowego Centrum Legislacji, gdzie pracowałem w końcowym okresie zatrudnienia. Dokładnie nie pamiętam ale w latach 1980–1982 w Urzędzie Rady Ministrów zajmowałem stanowisko starszego radcy w Biurze Prawnym. Moim bezpośrednim przełożonym był dyrektor Biura Prawnego Kazimierz Siarkiewicz⁵. Z tego co wiem to on już nie żyje. Do moich obowiązków należało wydawanie Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego. Zakres moich obowiązków wynikał z podziału obowiązków w Biurze Prawnym, który podpisałem. Razem ze mną dla uściślenia przy wydawaniu Dziennika Ustaw pracowało jeszcze kilka osób – cztery, pięć, już teraz nie pamiętam.

4. Tu i dalej pominięto adres zamieszkania.

5. Kazimierz Siarkiewicz (1927–2001) – prawnik, od 1960 roku członek PZPR (sekretarz podstawowej organizacji partyjnej przy Urzędzie Rady Ministrów (URM)), od 1969 dyrektor Biura Prawnego URM (w latach 1979–1983 dyrektor generalny), w okresie 1972–1990 wykładowca Akademii Spraw Wewnętrznych, od 1973 do 1984 członek Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów.

Na zadane pytanie świadek odpowiada: nie pamiętam dokładnie kto ze mną ówczesnie przy wydawaniu Dzienników Ustaw i Monitora Polskiego pracował. Minęło już 25 lat i dlatego nie chcę podawać personaliów bo dokładnie nie pamiętam.

W szczególności moja praca polegała na tym, że otrzymywałem druk – oryginał i kopię tekstu aktu prawnego w postaci podpisanej ustawy czy innego aktu prawnego. Ja wówczas kopię tego aktu przesyłałem – przekazywałem do drukarni. Tam w drukarni tekst tegoż dokumentu był składany robił to pracownik zecer, który robił już ze złożonego tekstu odbitkę i przekazywał ją do mnie. Wówczas ja sprawdzałem z innym pracownikiem, bo robiło się to po dwóch pracowników, sczytywaliśmy ten tekst złożony i porównywaliśmy go do tekstu oryginału dokumentu. Gdy nanieśliśmy po sczytaniu poprawki, były one o charakterze formalnym, to zwracaliśmy odbitkę znowu do drukarni. Ponownie po wyeliminowaniu tych poprawek otrzymywaliśmy tekst z drukarni i poprawialiśmy aż do skutku aż do czasu kiedy otrzymaliśmy odbitkę bezbłędną. Gdy tekst aktu prawnego był poprawny tą odbitkę przekazywaliśmy do dyrektora biura i wówczas dyrektor biura podpisywał tę odbitkę do drukarni do druku.

W odniesieniu do dokumentów – aktów prawnych związanych z wprowadzeniem stanu wojennego to jest dekretu o wprowadzeniu stanu wojennego⁶ oraz innych aktów prawnych dotyczących wprowadzenia stanu wojennego, których tytułów obecnie nie pamiętam to chcę powiedzieć, że oryginały wraz z kopiami tych aktów z pismem przewodzącym Pana Wojciecha Jaruzelskiego⁷ wplynęły do Biura Prawnego Urzędu Rady Ministrów we środę 16 grudnia 1981 roku, w godzinach popołudniowych. Pamiętam ten fakt, gdyż od dyrektora Siarkiewicza otrzymałem plik dokumentów do realizacji. Chcę powiedzieć, że w piśmie przewodnim napisane było, że Dziennik Ustaw ma nosić datę 14 grudnia 1981 roku. W istocie z taką datą dziennik został ogłoszony to znaczy: to na winiecie Dziennika Ustaw taka data figurowała. Oczywiście jest, że wydrukowany został z datą późniejszą⁸ jak pamiętam to wydrukowany został w dniu 17 grudnia 1981 roku. Z tego co pamiętam to żadnych poprawek merytorycznych nie robiłem tylko dokonywałem poprawki zecerskie i w trybie bardzo pilnym, robiliśmy korektę całą noc z 16 na 17 grudnia 1981 roku. Pamiętam tak jak powiedziałem wcześniej to pierwsze egzemplarze były wydrukowane we czwartek 17 grudnia 1981 roku. Cały nakład był do rana do piątku 18 grudnia 1981 roku wydrukowany. Z tego co wiem to w trybie pilnym już we czwartek Dzienniki Ustaw były rozwożone po województwach. Chcę jeszcze dodać, że w 1992 roku ja pracując w dalszym ciągu w Biurze Prawnym Urzędu Rady Ministrów otrzymałem pisma z prokuratur i sądów wojewódzkich w sprawie terminu druku tego Dziennika Ustaw z 1981 roku. Wówczas to ja przygotowywałem odpowiedzi na podpis dyrektora, w którym podawałem te same dane, o których

6. Dokładnie: „Dekretu o stanie wojennym”.

7. Wojciech Jaruzelski (1923–2014) – członek Komitetu Centralnego (KC) PZPR (czerwiec 1964 – lipiec 1989), członek Biura Politycznego KC PZPR (grudzień 1971 – lipiec 1989), I sekretarz KC PZPR (październik 1981 – lipiec 1989), minister obrony narodowej (kwiecień 1968 – listopad 1983), prezes Rady Ministrów (luty 1981 – listopad 1985), przewodniczący Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego (WRON) (grudzień 1981 – lipiec 1983).

8. Winno być: wcześniejszą.

podczas tego przesłuchania mówię. Stąd pamiętam o trybie przygotowywania druku tych aktów prawnych.

W 1981 roku w grudniu, zapomniałem kto był szefem Urzędu Rady Ministrów, był on przed generałem Janiszewskim⁹. W tej chwili nazwiska jego nie pamiętam, ale on też już nie żyje. Przez jego osobę przechodził dokument, było to we środe, podpisany przez generała Wojciecha Jaruzelskiego. On zadekretował właśnie na dyrektora Siarkiewicza. Chcę powiedzieć, że oczywistością było, że zauważyłem, iż w piśmie przewodnim generała Jaruzelskiego polecenie druku aktów prawnych nosiło datę 14 grudnia 1981 roku kiedy w rzeczywistości mieliśmy już 16 grudnia 1981 roku, kiedy te dokumenty do Biura Prawnego i do mnie trafiły. Po poprawkach i z otrzymanymi wcześniej dokumentami – pakietem i pismem przewodnim dyrektor Siarkiewicz polecił mi jednoznacznie i wprost by na numerze była zamieszczona data 14 grudnia 1981 roku. Nie miałem kompetencji ani też możliwości wpływu na zmianę daty, gdyż jeszcze w nocy i rano 17 grudnia 1981 roku przedstawiłem dyrektorowi poprawiony odbity egzemplarz Dziennika Ustaw – zwany przez nas potocznie „czystą szcztoką” dokumentem prawie gotowym do druku dyrektorowi Siarkiewiczowi, który skontrolował datę na tym Dzienniku Ustaw, że jest to data zgodnie z poleceniem na piśmie gen. Jaruzelskiego to jest 14 grudnia 1981 roku. Pamiętam, że w 1992 roku zadzwonił do mnie Siarkiewicz i powiedział, że został wezwany do prokuratury w sprawie druku tego Dziennika Ustaw. Podczas rozmowy sugerował mi, że do końca nie będzie się dzielił pełną wiedzą na ten temat z prokuraturą. Ja mu powiedziałem aby mówił prawdę, gdyż ja jak powiedziałem wcześniej w tej sprawie już pisałem projekty odpowiedzi i pisma do prokuratur i do sądów. Z tej rozmowy wnioskowałem, że toczyło się jakieś postępowanie skoro go wzywali. Mnie nie wzywano wówczas. Nie wiem co Siarkiewicz powiedział w prokuraturze. Trudno jest mi powiedzieć kiedy zmarł Pan Siarkiewicz, ja z nim nie utrzymywałem kontaktu po jego odejściu z Urzędu [Rady Ministrów]. Przypadkiem dowiedziałem się, że on już zmarł.

Razem ze mną, w Biurze Prawnym, z tego co pamiętam to pracował Jerzy Michałowski¹⁰, pracował Piotr Józwiak chyba on już nie żyje.

W odniesieniu do procesu drukowania tych aktów prawnych to obecnie nie pamiętam czy przekazałem 16 grudnia 1981 r. ten plik kopii oryginałów aktów prawnych przez woźnego do drukarni czy przez innego pracownika URM-u, Dziennik Ustaw drukowały Zakłady Graficzne „Tamka” w Warszawie. Pamiętam, że wieczorem do drukarni pojechałem ja z innymi kolegami żeby robić korektę, i co drukarze złożyli to myśmy szczytywali i korygowali z oryginałem. Przez całą noc mieliśmy zajęty pokój w drukarni i tam robiliśmy korektę by nie tracić czasu na przewozy odbitek i poprawionych tekstów. Poprawialiśmy ten numer Dziennika Ustaw do rana następnego dnia przez całą noc. Rano ja pojechałem z tą „szcztoką” czyli poprawionym luźnym i wydrukowanym egzemplarzem do dyrektora Siarkiewicza do Urzędu Rady Ministrów.

9. Stwierdzenie nieprecyzyjne. Michał Janiszewski (1926–2016) był szefem URM od lutego 1981 do listopada 1985 roku. Od grudnia 1981 do lipca 1983 roku był członkiem WRON.

10. Zob. Protokół przesłuchania świadka nr 2.

Nie wiem czy dyrektor przedstawił ten dokument wyżej szefowi, mógł to zrobić. Następnie wróciłem po akceptacji i z poleceniem druku na pierwszej stronie „szczotki” czyli stronie Dziennika Ustaw do druku na tej szczotce. Wydaje mi się, że adnotacja dyrektora była o treści „do druku” i jego podpis. Wydaje mi się, że dyrektor daty nie wstawił. Według mojej wiedzy to „szczotki” czyli egzemplarze wydrukowanego luźnego po poprawkach aktu prawnego niszczy się po upływie czasu w ramach archiwizacji jak przewidują przepisy o archiwach. W Urzędzie Rady Ministrów i później Kancelarii [Rady Ministrów] przechowuje się oryginały aktów prawnych, które przychodzą do ogłoszenia wraz z pismami przewodnimi – przewodzącymi. Trudno jest mi powiedzieć czy to pismo przewodnie generała Jaruzelskiego jest aktualnie w archiwum Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, być może już prokuratura w 1992 roku zabezpieczyła ten dokument, oczywiście jest to moje przypuszczenie. Z tego co pamiętam to pismo przewodnie generała Jaruzelskiego nie było opatrzone żadną klauzulą niejawności. Ja to pismo przewodnie widziałem i to pismo razem z oryginałami tych aktów prawnych zostało przekazane do archiwum. Natomiast dokładnie nie pamiętam ale polecenie realizacji tej sprawy Pan dyrektor Siarkiewicz wydał mi ustnie. Nie pamiętam kto ówczesnej nocy z 16 na 17 grudnia 1981 roku był razem ze mną w drukarni „Tamka” poprawiając razem ze mną tekst Dziennika Ustaw. Było nas razem ze mną cztery osoby i pamiętam, że czytaliśmy tekst parami, jeden czytał a drugi patrzył na tekst. Ja byłem niejako koordynatorem tej grupy.

Nie wiem kto mógłby mieć wiedzę, oprócz mnie, na ten temat tej sprawy. Nie wiem również jak te akty prawne były pisane, na pewno opracowywano je w trybie tajnym, ja dostępu do materiałów tajnych nigdy nie miałem. To wszystko.

Protokół odczytałem, stwierdzam jego zgodność z tym co powiedziałem, co potwierdzam podpisem¹¹.

Omówienie poprawek i uzupełnień w tekście protokołu (art. 151 § 1 kpk) ...

Oświadczenia, wnioski, żądania i zarzuty świadka oraz osób biorących udział w czynności (art. 148 § 2, 150 § 2 kpk) – nie zgłoszono.

Protokół niniejszy odczytano. Na żądanie osoby uczestniczącej w czynności – utrwalony przebieg tej czynności odtworzono bezpośrednio po jej zakończeniu (art. 147 § 3 kpk).

Przesłuchanie zakończono dnia 17 stycznia 2006 r. o godz. 12.10.

Urządzenie(a) rejestrujące obraz-dźwięk – urządzenie(a) techniczne umożliwiające przeprowadzenie przesłuchania świadka na odległość).
obsługiwał(li) ...

11. Zdanie wpisane odręcznie, poniżej nieczytelny podpis.

Do protokołu załączono – nic nie załączono.

Stosownie do treści art. 151 § 2 kpk brakujące podpisy ...
złożone zostały w dniu ...
z przyczyn ...¹²

Nr 2
PROTOKÓŁ PRZESŁUCHANIA ŚWIADKA

Warszawa Dnia 20 stycznia 2006 r. o godz. 10:00

Dr Jerzy Kulesza – prokurator

Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie
z udziałem protokolanta –
oraz ...

(wymienić osoby dopuszczone do udziału na podstawie art. 316, 317 i 325a § 1 kpk)
i przy udziale ...

(wymienić dane specjalisty wezwanego do udziału zgodnie z art. 205 § 3 kpk)

**na podstawie art. 177 § 1, 177 § 1a kpk i art. 143 § 1 pkt 2 kpk przesłuchał niżej
wymienionego w charakterze świadka.**

Tożsamość świadka stwierdził na podstawie dowodu osobistego [...] wydanego dnia
17 listopada 2004 r. przez Prezydenta m. st. Warszawy.

Nr ew. [...]

**Świadka uprzedzono o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania (art. 233
§ 1 kk), co świadek potwierdza własnoręcznym podpisem (art. 190 kpk):**

(podpis świadka¹³)

Świadek podał następujące dane osobowe:

Imię i nazwisko	Jerzy Tadeusz Michałowski
Nazwisko panińskie (dla mężatek)	...
Imiona rodziców	Stanisław i Stanisława z domu Gutowska
Data i miejsce urodzenia	4 stycznia 1926 r. w Wilnie (obecnie Litwa)

12. Poniżej nieczytelny podpis świadka, obok pieczętka i nieczytelny podpis przesłuchującego.

13. Powyżej nieczytelny podpis.

Miejsce zamieszkania

Adres dla doręczeń w kraju (art. 138 kpk)	-----
Zajęcie	Na emeryturze
Wykształcenie	Wyższe prawnicze – wyższe dyplomatyczno-konsularne.
Karalność za fałszywe zeznania	Nie karany
Stosunek do stron	obcy

Świadek zeznaje: W Biurze Prawnym Urzędu Rady Ministrów pracowałem od 1 lipca 1971 r. do końca 1995 r. Zatrudniony byłem jako główny legislator i radca prawny. Do moich obowiązków należało załatwianie spraw związanych z legislacją aktów prawnych dotyczących budownictwa i inwestycji, nieruchomości oraz spraw międzynarodowych. Doraźnie wykonywałem także inne zlecone czynności.

Odnosnie do dokumentów związanych z przygotowaniem dekretów z mocą ustawy z dnia 12 grudnia 1981 r.: „o stanie wojennym”, „o przekazaniu do właściwości sądów wojskowych spraw o niektóre przestępstwa oraz o zmianie ustroju sądów wojskowych i wojskowych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie obowiązywania stanu wojennego”, „o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego”, „o przebaczeniu i puszczaniu w niepamięć niektórych przestępstw i wykroczeń” oraz uchwały Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. „w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa”, mam wiedzę następującą:

W dniu 14 grudnia 1981 r. w poniedziałek, po przybyciu do pracy, około godziny 8:15 otrzymałem telefon od sekretarki, personaliów nie pamiętam, aby stawić się w gabinecie Dyrektora Biura Prawnego prof. dr. Kazimierza Siarkiewicza. Zebraliśmy się tam wszyscy główni legislatorzy – radcowie prawni w liczbie 5–6 osób, redaktor Dziennika Ustaw Antoni Kornaś oraz dyrektor Kazimierz Siarkiewicz. Główni legislatorzy, to: ja; Adolf Bejm, nie żyje; Zygmunt Karkuciński¹⁴, nie żyje; Andrzej Żak, nie żyje; Piotr Józwiak, nie żyje; Janina Biernat¹⁵, adwokat, żyje, zamieszkiwała wówczas na ul. Karowej, numeru nie pamiętam, w Warszawie. Chyba byli to wszyscy główni legislatorzy, którzy byli wówczas w gabinecie dyrektora Siarkiewicza. Dyrektor Siarkiewicz dał nam plik dokumentów stanowiąc[ych] projekty wyżej podanych aktów prawnych i poprosił, abyśmy je przejrzeni i zaopiniowali. Po przejrzeniu projektów, oświadczyłem, że obecnie trwa jesienna sesja Sejmu i nie ma podstaw prawnych do wydania przez Radę Państwa dekretów z mocą ustawy. Rada Państwa nie miała w tym przypadku żadnych uprawnień legislacyjnych. Moje stanowisko poparli wszyscy główni legislatorzy. Dyrektor Siarkiewicz był zaskoczony naszą opinią i zadał pytanie, „to co ja im mam powiedzieć?”. Projekty te nie zawierały żadnych dat, tj. ani daty wydania aktu prawnego, ani daty Dziennika Ustaw. Projekty te opracowane były bardzo złym

14. Zygmunt Karkuciński (1930–1999) – członek Stronnictwa Demokratycznego, od lat siedemdziesiątych starszy radca w URM.

15. Zob. Protokół przesłuchania świadka nr 3.

językiem, topornym, mówiliśmy, że pewnie wojskowi je pisali, były [błędy] stylistyczne i językowe. Opracowane były niezgodnie z regułami legislacyjnymi.

Wówczas dyrektor Siarkiewicz zobowiązał nas do, jak to powiedział, przepracowania tych projektów aktów prawnych. Każdy z nas otrzymał pewien ich pakiet, najwięcej Andrzej Żak, gdyż jemu podlegała problematyka unormowań wojskowych. Ja otrzymałem kilka projektów, tych podstawowych aktów prawnych, chyba o stanie wojennym, dokładnych nazw nie pamiętam. Pamiętam, że bardzo szybko projektom tym nadałem tekst legislacyjny, chyba jeszcze tego samego dnia 14 grudnia w poniedziałek, a najpóźniej dnia następnego, i oddałem projekty te dyrektorowi Siarkiewiczowi. W projektach tych nie wpisałem ani daty wydania danego aktu prawnego, ani daty wydania Dziennika Ustaw. Wiadomo mi jest, że do 17 grudnia 1981 r. trwała praca nad projektami aktów prawnych dotyczących stanu wojennego. I rzeczywiście Dzienniki Ustaw ukazały się dopiero 17 grudnia 1981 r., chyba w godzinach rannych. Nie pamiętam jakie daty wpisano, jako datę wydania aktów prawnych dotyczących stanu wojennego, i jako datę wydania Dziennika Ustaw. Wpisywanie dat odbywało się już poza mną, i konkretnie nic na ten temat nie mogę powiedzieć. Wiadomo mi jednak, że datę wydania Dziennika Ustaw, czyli datę opublikowania aktów prawnych dotyczących stanu wojennego antydatowano, tzn. Dziennik Ustaw został wytworzony później niż wynikało to z umieszczonej na nim daty wydania. Ale konkretnych dat nie pamiętam.

Nie mam dokładnych wiadomości na temat przekazania dekretów i uchwały Rady Państwa dotyczących stanu wojennego do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Sprawy przekazania do ogłoszenia należały do kompetencji redaktora Antoniego Kornasia. Wiem jedynie tyle, że miał problemy z uzyskaniem podpisów w Radzie Państwa, i kontaktował się często on lub jego pracownicy z Radą Państwa. Ale szczegółów nie znam. Z osób zatrudnionych w redakcji Dz. U. podlegających Antoniemu Kornasiowi pamiętam Tanasia (Tanaś), chyba Jerzy¹⁶. Nie żyje. Spośród osób, które mogą mieć wiedzę o przedmiotowej sprawie mogę wymienić tylko ówczesnego wicedyrektora Biura Prawnego. Był nim Wojciech Styczyński¹⁷ ale nie angażował się wówczas. Wojciech Styczyński żyje, ale nie wiem gdzie mieszka, chyba w Warszawie, bliższego adresu nie znam. Zeznałem wszystko.

Omówienie poprawek i uzupełnień w tekście protokołu (art. 151 § 1 kpk) – nie było.

Oświadczenia, wnioski, żądania i zarzuty świadka oraz osób biorących udział w czynności (art. 148 § 2, 150 § 2 kpk) – nie było.

Przesłuchanie zakończono dnia 20 stycznia 2006 r. o godzinie 11:40.

Protokół osobiście odczytałem, jest zgodny z moimi zeznaniami¹⁸.

16. Jerzy Tanaś (1929–1999) – od maja 1971 do listopada 1995 roku pracownik Biura Prawnego, a następnie Departamentu Prawnego URM.

17. Stwierdzenie nieprecyzyjne. Wojciech Styczyński (1929–2011) – od 1948 roku członek PZPR, od 1951 pracownik Prezydium Rady Ministrów / URM – był wicedyrektorem Biura Prawnego URM w latach 1971–1979, a od 1979 do 1986 roku zajmował stanowisko dyrektora Biura Spraw Osobowych URM.

18. Zapis odręczny, poniżej nieczytelny podpis, obok pieczęć i nieczytelny podpis przesłuchującego.

Nr 3

PROTOKÓŁ PRZESŁUCHANIA ŚWIADKA

Warszawa Dnia 30 stycznia 2006 r. o godz. 10:30

Piotr Dąbrowski – prokurator

Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie z udziałem protokolanta –

oraz ...

(wymienić osoby dopuszczone do udziału na podstawie art. 316, 317 i 325a § 1 kpk) i przy udziale ...

(wymienić dane specjalisty wezwanego do udziału zgodnie z art. 205 § 3 kpk)

na podstawie art. 177 § 1, 177 § 1a kpk i art. 143 § 1 pkt 2 kpk przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka.

Tożsamość świadka stwierdził na podstawie dowodu osobistego [...] wydanego dnia 30.05.2000 r. przez Komisarza Rządowego dla Gminy Warszawa Centrum.

Nr ew. [...]

Świadka uprzedzono o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania (art. 233 § 1 kk), co świadek potwierdza własnoręcznym podpisem (art. 190 kpk):

(podpis świadka¹⁹)

Świadka pouczone również o uprawnieniach wynikających z art 182, 183 i 185 kpk.

Świadka – pokrzywdzonego pouczone ponadto o przysługujących mu uprawnieniach wynikających z treści art. 53, 54, 59, 60, 62, 63, 69, 156 § 1, 2 i 5, 157 § 3, 177 § 1a, 316, 317 kpk oraz o obowiązkach i konsekwencjach określonych w art. 138, 139, 150 § 2, 177 § 1, 179, 184, 191 § 3 i 192 kpk oraz o treści art. ... kpk.

Świadka i osoby uczestniczące w przesłuchaniu uprzedzono o jednoczesnym utrwalaniu czynności za pomocą urządzenia rejestrującego obraz-dźwięk ... (art. 147 kpk).

19. Powyżej nieczytelny podpis.

20. Zygmunt Rybicki (1925–1989) – w latach 1969–1980 rektor Uniwersytetu Warszawskiego, w okresie 1973–1982 wiceprzewodniczący Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów, od października 1980 do grudnia 1985 roku podsekretarz stanu w URM.

Świadek podał następujące dane osobowe:

Imię i nazwisko	Janina Biernat
Nazwisko panięskie (dla mężatek)	Zawadzka
Imiona rodziców	Kazimierz i Józefa
Data i miejsce urodzenia	10.03.1930 r. Warszawa
Miejsce zamieszkania	[...]
Adres dla doręczeń w kraju (art. 138 kpk)	j.w.
Zajęcie	emerytka
Wykształcenie	wyższe
Karalność za fałszywe zeznania	według ustnego oświadczenia nie karana
Stosunek do stron	obcy

Uprzedzony(a) o treści art. 182 i 183 kpk i pouczonej o treści 185 kpk oświadczam, że:

Zostałam uprzedzona o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań z art. 233 § 1 kk, po czym zeznaję. Do Biura Prawnego Urzędu Rady Ministrów została przeniesiona z Ministerstwa Finansów na polecenie szefa Urzędu Rady Ministrów w 1973 r. za zgodą ministra finansów i pracowałam tam do 31 grudnia 1998 r. Nadmieniam, że wskutek zmian organizacyjnych Biuro Prawne URM w latach dziewięćdziesiątych zostało przekształcone w Biuro Legislacyjne Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i tam pracowałam w departamencie legislacyjnym, ostatnio jako mianowany urzędnik w stopniu głównego specjalisty do spraw legislacji, W 1973 r. w Biurze Prawnym URM objęłam funkcję radcy prawnego. W latach 1980–1981 w Biurze Prawnym pracowałam także na stanowisku radcy prawnego. Moim zakresem zadań z uwagi na kwalifikacje adwokackie było prowadzenie również spraw sądowych, w których uczestniczył Urząd Rady Ministrów. Głównie zajmowałam się jednak działalnością o charakterze legislacyjnym. Głównym przedmiotem mojej działalności był wymiar sprawiedliwości, a w tym kodeksy kamy, cywilny oraz procedura kama i cywilna, ustroj sądów, konwencje i ochrona praw człowieka. W dniu 1.11.1983 r. objęłam stanowisko głównego specjalisty ds. legislacji w Urzędzie Rady Ministrów. W latach 1980–1981, to jest do dnia 13 grudnia 1981 r. nie zetknęłam się z w żadnymi dokumentami związanymi z przygotowywaniem dekretów z mocą ustawy z dnia 12 grudnia 1981 r., o stanie wojennym, o przekazaniu do właściwości sądów wojskowych spraw o niektóre przestępstwa, o zmianie ustroju sądów wojskowych i wojskowych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie obowiązywania stanu wojennego, o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego, o przebaczeniu i puszczeniu w niepamięć niektórych przestępstw i wykroczeń oraz z uchwałą z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa. O przygotowywaniu projektów tych przepisów nie miałam żadnej wiedzy. W poniedziałek 14 grudnia 1981 r., kiedy stawiałam się w pracy w Biurze Prawnym URM, wszyscy zostaliśmy wezwani do naszego szefa dyrektora Biura Prawnego Kazimierza Siarkiewicza, który poinformował nas o tych przepisach podając informację, że zostały one

już uchwalone. Przepisy te nam okazano. Otrzymaliśmy zakaz opuszczania gabinetu dyrektora i polecono nam włączyć się do takiej kontroli legislacyjnej tych przepisów, która w zasadzie nie mogła zmieniać ich treści. Od razu w gabinecie dyrektora zakwestionowaliśmy prawidłowość prawną uchwalenia tych przepisów w formie dekretów, albowiem w tym czasie działał sejm i w związku z tym rząd nie powinien był nawet przygotowywać dekretów, a Rada Państwa ich uchwalać. W tej konkretnej sytuacji zgodnie z konstytucją te akty prawne powinny być uchwalone w formie ustawy. Prawidłowość uchwalenia tych przepisów w formie dekretów zakwestionowali, jak pamiętam, wszyscy pracownicy Biura Prawnego Urzędu Rady Ministrów, którzy brali udział w tym spotkaniu. Uczyniliśmy to formie ustnej w trakcie rozmowy z dyrektorem Kazimierzem Siarkiewiczem. Nie wiem czy w tym czasie nie był także obecny prof. Zygmunt Rybicki rektor Uniwersytetu Warszawskiego²⁰. W spotkaniu tym z Biura Prawnego oprócz mnie uczestniczyli nie żyjący już panowie Bejm, Żak, Karkuciński, Tanaś. Wydaje mi się, że w spotkaniu tym uczestniczyła także pani Beata Hebdzyńska. Obecny był również pan Kornaś. Wskazywaliśmy na błędy legislacyjne w tych przepisach i proponowaliśmy chociaż drobne zmiany dotyczące praw pracowniczych, rodzinnych i nieletnich. Niezwykłym było to, że zgodnie z tymi dekretami przestała istnieć druga instancja administracyjna i możliwość odwołania się. Przepisy te były napisane w sposób, który sugerował, że nie uczestniczyli w ich przygotowaniu legislatorzy. Osobiście wątpiałam czy w ogóle zostały one sporządzone w Polsce. Były po prostu napisane w taki sposób jakby ktoś kto je pisał, nie miał kontaktu z całokształtem naszego prawa. Nad poprawianiem tekstu tych dekretów pracowaliśmy przez cały poniedziałek 14 grudnia 1981 r. W tym miejscu nadmienić należy, że jako dzień ich ogłoszenia napisano w dzienniku ustaw właśnie 14 grudnia 1981 r., podczas gdy faktycznie w tym dniu my jeszcze te dekrety poprawialiśmy. Pragnę także zeznać, że w dniu 14 grudnia 1981 r. nie pracowaliśmy nad tekstem wydrukowanym w Dzienniku Ustaw. To nad czym my pracowaliśmy nie miało chyba formy Dziennik[a] Ustaw. Pracę nad tymi dekretami zakończyliśmy chyba w dniu 14 grudnia 1981 r. w godzinach wieczornych. Nie wiem kiedy nastąpiło przekazanie tych dekretów i uchwały w sprawie wprowadzenia stanu wojennego do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, ale uważam, że musiało to nastąpić po 14 grudnia 1981 r. Spośród innych żyjących jeszcze osób, które mogą posiadać wiedzę na temat przygotowywania dekretów związanych z wprowadzeniem stanu wojennego oraz uchwały w sprawie wprowadzenia stanu wojennego mogę wskazać redaktora Antoniego Kornasia, Jerzego Michałowskiego i Beatę Hebdzyńską, która obecnie jest dyrektorem w Centrum Legislacyjnym Rządu. Nie jestem jednak pewna czy Pani Hebdzyńska w grudniu 1981 r. pracowała już w Biurze Prawnym Urzędu Rady Ministrów. Pragnę jeszcze dodać, że w dekrecie o stanie wojennym wprowadzone były rygory dotyczące zakazu zgromadzeń, zawierające również sankcje karne za łamanie tego zakazu. Dekret ten rzecz jasna obowiązywał w czasie trwania stanu wojennego. W praktyce jednak już po uchyleniu stanu wojennego, rygory i atmosfera związana z zakazem zgromadzeń wynikająca z tego dekretu były w dalszym ciągu stosowane, a ich celem było pociągnięcie uczestników manifestacji choćby do odpowiedzialności finansowej. To wszystko co mam do zeznania w tej sprawie. Na tym protokół zakończono o godz. 12.30.

Omówienie poprawek i uzupełnień w tekście protokołu (art. 151 § 1 kpk) – nie.

Oświadczenia, wnioski, żądania i zarzuty świadka oraz osób biorących udział w czynności (art. 148 § 2, 150 § 2 kpk) – nie.

Protokół niniejszy odczytano. Na żądanie osoby uczestniczącej w czynności – utrwalony przebieg tej czynności odtworzono bezpośrednio po jej zakończeniu (art. 147 § 3 kpk).

Przesłuchanie zakończono dnia 30 stycznia 2006 r. o godz. 12.30.

Urządzenie(a) rejestrujące obraz-dźwięk – urządzenie(a) techniczne umożliwiające przeprowadzenie przesłuchania świadka na odległość.
obsługiwał(li) ...

Do protokołu załączono – nic nie załączono
Stosownie do treści art. 151 § 2 kpk brakujące podpisy ...
złożone zostały w dniu ...
z przyczyn ...

Protokół przeczytałam i jest on zgodny z moimi oświadczeniami²¹.

Nr 4

PROTOKÓŁ PRZESŁUCHANIA ŚWIADKA

Warszawa Dnia 3 lutego 2006 r. o godz. 10:00

Piotr Dąbrowski – prokurator

Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie
z udziałem protokolanta –

oraz ...

(wymienić osoby dopuszczone do udziału na podstawie art. 316, 317 i 325a § 1 kpk)
i przy udziale ...

(wymienić dane specjalisty wezwanego do udziału zgodnie z art. 205 § 3 kpk)

na podstawie art. 177 § 1, 177 § 1a kpk i art. 143 § 1 pkt 2 kpk przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka.

Tożsamość świadka stwierdził na podstawie dowodu osobistego [...] wyd[anego] przez
Prezydenta m. st. Warszawy.

Nr ew. [...]

21. Zapis odręczny, poniżej nieczytelny podpis, obok pieczęć i nieczytelny podpis przesłuchującego.

Świadka uprzedzono o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania (art. 233 § 1 kk), co świadek potwierdza własnoręcznym podpisem (art. 190 kpk):

Świadka pouczone również o uprawnieniach wynikających z art 182, 183 i 185 kpk.

Świadka – pokrzywdzonego pouczone ponadto o przysługujących mu uprawnieniach wynikających z treści art. 53, 54, 59, 60, 62, 63, 69, 156 § 1, 2 i 5, 157 § 3, 177 § 1a, 316, 317 kpk oraz o obowiązkach i konsekwencjach określonych w art. 138, 139, 150 § 2, 177 § 1, 179, 184, 191 § 3 i 192 kpk oraz o treści art. ... kpk.

Świadka i osoby uczestniczące w przesłuchaniu uprzedzono o jednoczesnym utrwalaniu czynności za pomocą urządzenia rejestrującego obraz-dźwięk ... (art. 147 kpk).

Świadek podał następujące dane osobowe:

Imię i nazwisko	Alicja Paprocka-Boczkowska
Nazwisko panięskie (dla mężatek)	Paprocka
Imiona rodziców	Zygmunt i Janina
Data i miejsce urodzenia	20.09.1945 r. w Garwolinie
Miejsce zamieszkania	[...]
Adres dla doręczeń w kraju (art. 138 kpk)	j.w.
Zajęcie	emerytka
Wykształcenie	średnie
Karalność za fałszywe zeznania	według ustnego oświadczenia niekarana
Stosunek do stron	obcy

Uprzedzony(a) o treści art. 182 i 183 kpk i pouczoney o treści 185 kpk oświadczam, że:

Zostałam uprzedzona o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań z art. 233 § 1 kk, po czym zeznaję. Nie pamiętam, od kiedy pracowałam w Biurze Prawnym Urzędu Rady Ministrów. Przypominam sobie jednak, że byłam tam zatrudniona w latach 1980–1981. Nie pamiętam również tego, do kiedy pracowałam w Biurze Prawnym URM. W latach 1980–1981 zajmowałam stanowisko redaktora i korektora Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego. Zajmowałam się poprawnym redagowaniem tekstów drukowanych w Dzienniku Ustaw i w Monitorze Polskim oraz korektą tych tekstów, a więc takimi sprawami jak literówki, interpunkcja i korekta pod względem stylistycznym. Nie zetknęłam się z żadnymi dokumentami związanymi z przygotowaniem dekretów z mocą ustawy z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym, o przekazaniu do właściwości sądów wojskowych spraw o niektóre przestępstwa, o zmianie ustroju sądów wojskowych i wojskowych jednostek organizacyjnych Prokuratury Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w czasie obowiązywania stanu wojennego, o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania

stanu wojennego, o przebaczeniu i puszczeniu w niepamięć niektórych przestępstw i wykroczeń oraz z uchwałą z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego za względu na bezpieczeństwo państwa. O wprowadzeniu stanu wojennego dowiedziałam się z telewizji w dniu 13 grudnia 1981 r. Przypominam sobie, że wymienione wcześniej dekrety o wprowadzeniu stanu wojennego trafiły do drukarni Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego mieszczącej się przy ul. Tamka w Warszawie w dniu 16 grudnia 1981 r. Tego właśnie dnia otrzymałam cały ten pakiet do korekty i po dokonaniu tej korekty i opracowaniu redakcyjnym dekrety te zostały skierowane do druku. Jeśli sobie przypominam, korekty tej dokonywałam wspólnie z kierownikiem Antonim Kornasiem, Jerzym Tanasiem, Dobrosławą Pańkowską i Agnieszką Drewnowską. Drukowanie całego pakietu dekretów o wprowadzeniu stanu wojennego nastąpiło w nocy z 16 na 17 grudnia 1981 r. Przypominam sobie, że tego właśnie dnia, to jest z 16 na 17 grudnia 1981 r. z uwagi na bardzo duże obciążenie pracą związaną z przygotowaniem tych dekretów do publikacji w Dzienniku Ustaw do domu z pracy wróciłam dopiero nad ranem 17.12.1981 r. Cały nakład Dziennika Ustaw zawierającego wyżej wymienione dekrety o wprowadzeniu stanu wojennego był drukowany 17 grudnia 1981 r., a końcowy moment zakończenia druku mógł nastąpić nawet 18 grudnia 1981 r. Dziennik Ustaw, w którym drukowaliśmy cały pakiet dekretów o wprowadzeniu stanu wojennego, został oznaczony datą wsteczną, a nie tą, kiedy faktycznie został on wydrukowany. Wydaje mi się, że miał on datę 13 lub 14 grudnia 1981 r. Nie wiem, kto wydał polecenie wpisania do tego Dziennika Ustaw wstecznej daty, ale mógł to być nieżyjący już dyrektor Biura Prawnego Urzędu Rady Ministrów Kazimierz Siarkiewicz. Spośród zespołu redakcyjnego Dziennika Ustaw i Monitora Polskiego pracujących w 1981 r., mogę wymienić Antoniego Kornasia, nieżyjącego już Jerzego Tanasia, Helenę Kulińską-Orzechowską, Agnieszkę Drewnowską, Dobrosławę Pańkowską i nieżyjącego już Andrzeja Żaka, który był legislatorem i miał w swej gestii resort obrony narodowej, i w związku z tym myślę, że mógł mieć on kontakt z dokumentami związanymi z przygotowaniem dekretów dotyczących wprowadzenia stanu wojennego. To wszystko, co mam do zeznania w tej sprawie. Na tym protokół zakończono o godz. 11.00.

Omówienie poprawek i uzupełnień w tekście protokołu (art. 151 § 1 kpk) – nie.

Oświadczenia, wnioski, żądania i zarzuty świadka oraz osób biorących udział w czynności (art. 148 § 2, 150 § 2 kpk) – nie.

Protokół niniejszy odczytano. Na żądanie osoby uczestniczącej w czynności – utrwalony przebieg tej czynności odtworzono bezpośrednio po jej zakończeniu (art. 147 § 3 kpk).

Przesłuchanie zakończono dnia 3 lutego 2006 r., o godz. 11.00.

Urządzenie(a) rejestrujące obraz-dźwięk – urządzenie(a) techniczne umożliwiające

przeprowadzenie przesłuchania świadka na odległość.
obsługiwał(li) ...

Do protokołu załączono – nic nie załączono.

Stosownie do treści art. 151 § 2 kpk brakujące podpisy ...
złożone zostały w dniu ...
z przyczyn ...

Protokół przeczytałam i treść jego jest zgodna z moim zeznaniem²².

oprac. Grzegorz Majchrzak

22. Zapis odręczny, poniżej czytelny podpis: Alicja Paprocka-Buczowska, i data: 3 II 2006 r., poniżej pieczętka i nieczytelny podpis przesłuchującego.